

Bemærkninger til forslaget

Formålet med forslaget

Forslaget er en delvis genfremsættelse af B 141, folketingsåret 2002-2003. Der henvises til Folketings-tidende, 2002-03, A 6552 og 6555 og FF 10172. Hensigten med forslaget er, at der etableres en ombudsmandsinstitution for børn, som børn kan klage til, hvis de mener, deres rettigheder er blevet tilsidesat.

Forslagsstillerne er opmærksomme på, at Styrelsen for Social Service siden fremsættelsen af B 141 på den tidligere ministers foranledning har udarbejdet et »Notat vedrørende børn og unges klagemuligheder samt børn og unges kendskab til deres klagemuligheder« i februar 2004. Undersøgelsen blev lovet i forbindelse med Folketingets behandling af B 141, da ministeren ønskede et bedre grundlag at tage stilling på. Undersøgelsen er udarbejdet i samarbejde med Børnerådet. Notatet viser blandt andet, at børns klagemuligheder er yderst begrænsede og ofte afhængige af, at forældrene klager på deres vegne eller for eksempel ikke modsætter sig deres anmodning om aktindsigt. Der er desuden ikke ét sted, hvor børn og unge skal henvende sig, hvis de mener, deres rettigheder er blevet krænket. Forslagsstillerne mener, det er svært nok for voksne at finde ud af, hvor de skal klage. Vi skylder derfor børn og unge at give dem ét sted, hvor de kan henvende sig med deres klage. Ifølge notatet tyder tilbagemeldinger fra organisationer m.v. på, at børn og unge har et meget ringe kendskab til deres klagemuligheder. Folketingets Ombudsmand har til brug for udarbejdelsen af notatet oplyst, at det er meget sjældent, at et barn eller en ung under 18 år selv indgiver en klage. En intern vurdering fra Folketingets Ombudsmand lyder på under 20 klager om året, hvor det er børn, der klager direkte. Notatet kan læses her: http://www.ft.dk/Samling/20031/udvbilag/REU/Almdel_bilag565.htm

I forbindelse med offentliggørelsen af notatet udtalte den daværende socialminister, at hun ville tage initiativ til en generel klagevejledning til børn og unge. Dette er forslagsstillerne tilfredse med, men mener det fortsat er alt for kompliceret for et barn eller en ung at

finde frem til det rette klagested. Hertil kommer, at de reelle klagemuligheder for børn som nævnt er yderst begrænsede.

Det er forslagsstillerne opfattelse, at en børneombudsmand vil kunne opnå større resultater i arbejdet for børns rettigheder, end Børnerådet har haft mulighed for inden for sit mandat. Forslagsstillerne mener ligeledes, at en børneombudsmand bedre vil kunne varetage børns klagerettigheder end Folketingets Ombudsmand på grund af de særlige forhold, der gør sig gældende for børn. FN's konvention om barnets rettigheder (børnekonventionen) beskriver børns rettigheder og samfundets og forældrenes pligter på alle livsområder. Man kan særlig forestille sig, at børn i anbringelsessager, samværssager og lignende tunge sager vil få en person, der kan sikre dem bedre end i dag mod krænkelse af deres børnerettigheder, når de voksne slås.

Børnerådet har ydet en fin indsats inden for de eksisterende rammer for dets arbejde. Styrken ved Børnerådet har været dets karakter af at være et politisk debatskabende organ, der har fremmet den generelle offentlige debat i samfundet om børns vilkår. Desuden har rådet udarbejdet mange værdifulde rapporter, der ligeledes har været brugbare i den offentlige debat. Forslagsstillerne ønsker derfor at bibeholde Børnerådet med dets nuværende funktioner og er desuden positive over for en styrkelse af rådet – ikke mindst økonomisk. Børnerådets mandat omfatter imidlertid ikke kompetencen til at behandle individuelle klagesager, herunder muligheden for at tage konkrete sager op af egen drift, og andre redskaber, der kan give børns rettigheder mere gennemslagskraft. Børnerådet har for eksempel heller ikke krav på oplysninger fra myndigheder og kan ikke kræve adgang til institutioner m.v. for at tjekke børns forhold m.m.

Forslagsstillerne ønsker derfor en lov om en børneombudsmand, der skal have udvidede handlemuligheder i forhold til Børnerådet. En børneombudsmand skal udpeges af Folketinget, så den nye institution bliver synligt uafhængig af den til enhver tid siddende regering. Institutionen skal have beføjelse til at tage